

Петков С. В.,

доктор юридичних наук,
професор, професор кафедри соціальної роботи у військах (силах),
Військовий інститут Київського національного університету
імені Тараса Шевченка, м. Київ, Україна
ORCID: 0000-0003-4160-767X;

Карелін В. В.,

доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри військового права,
Військовий інститут Київського національного університету
імені Тараса Шевченка, м. Київ, Україна
ORCID: 0000-0002-6271-2447;

Чепкова К. О.,

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри військового права,
Військовий інститут Київського національного університету
імені Тараса Шевченка, м. Київ, Україна
ORCID: 0000-0002-5219-093X

ОРГАНИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ЯК СУБ'ЄКТИ ВІЙСЬКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

У статті проаналізовано питання компетенції органів державної влади як суб'єктів правовідносин у сфері військово-технічного співробітництва. На підставі функціонального поділу державної влади розглянуто структуру органів державної влади у сфері військово-технічного співробітництва. Констатовано, що єдиний орган законодавчої влади в Україні – парламент, Верховна Рада України. Виконавчу гілку влади представлено відповідними органами державної влади, насамперед це Кабінет Міністрів України. На підставі функціонального підходу запропоновано трирівневу систему центральних органів виконавчої влади у сфері військово-технічного співробітництва, яка містить: I рівень – Кабінет Міністрів України; II рівень – міністерства України (Міністерство оборони, Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості, Міністерство фінансів); III рівень – державні служби, державні інспекції, державні агентства, незалежні регулятори та органи зі спеціальним статусом (Державна служба експортного контролю, Державне космічне агентство).

Зауважено щодо створення консультативно-дорадчого органу, до компетенції якого належить військово-технічне співробітництво, а саме: Міжвідомча комісія з політики військово-технічного співробітництва

та експортного контролю, яка є консультативно-дорадчим органом при Президентові України.

Ключові слова: *військово-технічне співробітництво, міжнародне співробітництво, суб'єкти правовідносин, органи державної влади, оборонно-промисловий комплекс.*

Постановка проблеми. Враховуючи повномасштабне вторгнення російською стороною, оборонно-промисловий комплекс України (далі – ОПК) нині потребує значного залучення коштів. Зважаючи на його стан, а також складну економічну ситуацію в Україні, постає завдання пошуку додаткових джерел для відновлення ОПК. Поширеним у зарубіжних країнах механізмом для залучення коштів в ОПК є механізм військово-технічного співробітництва (далі – ВТС).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання ВТС розглядалися в роботах В. М. Бегми [1], В. І. Білетова [2], О. А. Джус [3], О. О. Свергунова [4], О. О. Софронова [5], Р. М. Терлецького [6], І. С. Фаніна [7], І. Г. Ханіна [8], А. І. Шевцова [9], В. М. Шемаєва [10]. Наукові праці цих авторів є вагомим внеском в осмислення явища військово-технічного співробітництва та шляхів його врегулювання. Проте багато важливих питань щодо правової природи військово-технічного співробітництва з точки зору юридичної науки ще не було здійснено.

Метою цієї статті є дослідження органів державної влади як одних із суб'єктів військово-технічного співробітництва.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до Стратегії розвитку оборонно-промислового комплексу України [11] ВТС є одним із механізмів створення умов для розвитку оборонно-промислового комплексу України для виробництва високоефективного озброєння, військової та спеціальної техніки для задоволення потреб Збройних Сил України, інших органів сектору безпеки і оборони, збільшення експортного потенціалу оборонно-промислового комплексу України. ВТС є складовою державної зовнішньої політики. Відповідно до ст. 18 Конституції України [12] зовнішньополітична діяльність нашої держави спрямована на забезпечення її національних інтересів і безпеки шляхом підтримання мирного і взаємовигідного співробітництва з членами міжнародного співтовариства за загально визнаними принципами і нормами міжнародного права.

Ключовим елементом ВТС є оформлення спільних підприємств і міжнародних проєктів у сфері створення озброєнь і військової техніки, а також розвитку технологій.

ВТС у сучасних умовах набуває все більшого розвитку. У зв'язку з цим постає питання визначення кола суб'єктів правовідносин у сфері ВТС.

Вагоме значення серед суб'єктів будь-яких правовідносин відіграють органи державного управління, оскільки саме державні органи мають здійснювати державно-правову політику у відносинах у сфері ВТС, створювати умови для здійснення ВТС, запроваджувати механізми для реалізації ВТС.

На теперішній час державне управління у сфері ВТС у нашій державі здійснюють державні органи, які наділені різною компетенцією і функціонують на різних рівнях.

Відповідно до ст. 6 Конституції України державна влада в Україні здійснюється за принципом її розподілу на законодавчу, виконавчу і судову. Метою функціонального поділу державної влади на законодавчу, виконавчу та судову є розмежування повноважень між різними органами державної влади та недопущення привласнення повноти державної влади однією з гілок влади [12], тому при визначенні системи органів державної влади у сфері захисту дітей під час збройних конфліктів вважаємо за доцільне здійснювати це з урахуванням принципу розподілу владних повноважень на законодавчу, виконавчу і судову.

Органи законодавчої влади в демократичних державах – це представницькі законодавчі органи – народні (національні) представництва або легіслатури, які утворюються шляхом вільних і загальних виборів. Вони виражають волю всього народу, і їхньою основною функцією згідно з принципом поділу влади є законотворчість. Згідно зі ст. 75 Конституції України [12] єдиним органом законодавчої влади в Україні є парламент – Верховна Рада України. Відповідно до ст. 92 Конституції України [12] виключно законами України визначаються засади зовнішніх зносин, зовнішньоекономічної діяльності, митної справи. Таким чином, засади ВТС визначаються Верховною Радою України шляхом їх закріплення в законах України.

Вагоме значення серед органів державної влади, які наділені компетенцією у сфері ВТС, відіграє Президент України як глава держави. Відповідно до ст. 106 Конституції України [12] Президент України:

– представляє державу в міжнародних відносинах, здійснює керівництво зовнішньополітичною діяльністю держави, веде переговори та укладає міжнародні договори України;

– підписує закони, прийняті Верховною Радою України.

Крім того, при Президентові України створено Міжвідомчу комісію з політики військово-технічного співробітництва та експортного контролю [13], яка є робочим органом, утвореним за рішенням Ради національної безпеки і оборони України від 17 листопада 2006 року «Про Комітет з політики військово-технічного співробітництва та експортного контролю при Президентові України» [14].

Основними завданнями Комісії є підготовка пропозицій щодо:

– концептуальних засад, пріоритетних напрямів і рішень з питань політики військово-технічного співробітництва та експортного контролю;

– підвищення ефективності державного регулювання, реалізації монополії держави і посилення державного протекціонізму у сфері військово-технічного співробітництва та експортного контролю;

– удосконалення координації та здійснення контролю за діяльністю органів виконавчої влади в галузі державного експортного контролю, а також щодо участі в роботі двосторонніх комісій з питань військово-технічного співробітництва та Спільної робочої групи Україна – НАТО з оборонно-технічного співробітництва;

– вирішення проблемних питань військово-технічного співробітництва та експортного контролю.

Комісія утворюється у складі голови, двох заступників голови, секретаря та інших членів Комісії. Голову Комісії призначає Президент України за поданням Секретаря Ради національної безпеки і оборони України.

Членами Комісії є представник Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки

(за згодою); представник Офісу Президента України, визначений Керівником Офісу Президента України, а також за посадою: перший заступник або заступник Міністра економіки України, Міністра оборони України, до компетенції якого згідно з розподілом повноважень належать питання військово-технічного співробітництва та експортного контролю, Голова Державної служби експортного контролю України, перший заступник або заступник Голови Державної митної служби України, Голови Державного космічного агентства України, Голови Служби безпеки України, Голови Служби зовнішньої розвідки України, начальника Головного управління розвідки Міністерства оборони України, до компетенції якого згідно з розподілом повноважень належать питання військово-технічного співробітництва та експортного контролю, а також генеральний директор Державного концерну «Укроборонпром» (за згодою) [15].

Ключове місце серед органів державної влади, які наділені компетенцією у сфері ВТС, відіграють органи виконавчої влади, які здійснюють державно-правову політику у вказаних правовідносинах, створюють умови для реалізації ВТС, запроваджують механізми впливу. Виконавча влада, будучи відповідальною перед законодавчою владою, підзвітною і підконтрольною їй, не вичерпується одним тільки «виконанням законів» (виконавчою діяльністю). Вона також покликана відпрацьовувати шляхи і способи реалізації законів та інших законодавчих актів, займатися поточним управлінням, видавати з усіх питань своєї компетенції нормативно-правові акти (постанови тощо), що мають підзаконний характер. Таке підзаконне регулювання суспільних відносин є розпорядчою діяльністю уряду [16, с. 175].

Виконавча влада здійснюється головним чином через державне управління і ґрунтується на ієрархічних відносинах, підпорядкованості. Перший рівень системи центральних органів виконавчої влади посідає Кабінет Міністрів України, який відповідно до ст. 113 Конституції України є вищим органом у системі органів виконавчої влади. Детальніше основні завдання Кабінету Міністрів України зафіксовані в Законі України «Про

Кабінет Міністрів України» [17]. До основних завдань Кабінету Міністрів України у сфері ВТС можна віднести:

1) забезпечення державного суверенітету та економічної самостійності України, здійснення внутрішньої та зовнішньої політики держави, виконання Конституції та законів України, актів Президента України;

2) забезпечення розвитку і державної підтримки науково-технічного та інноваційного потенціалу держави;

3) здійснення заходів щодо забезпечення обороноздатності та національної безпеки України, громадського порядку, боротьби із злочинністю, ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;

4) організація і забезпечення провадження зовнішньоекономічної діяльності тощо.

Наступна група державних органів виконавчої гілки влади у сфері ВТС – це міністерства України. Зокрема:

– Міністерство оборони України, положення про яке затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 р. № 671 [18]. Зазначене міністерство є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику з питань національної безпеки у воєнній сфері, сферах оборони і військового будівництва у мирний час та в особливий період. У пункті 4 зазначеного вище положення до основних завдань міністерства віднесено здійснення в межах повноважень, передбачених законом, міжнародного співробітництва за воєнно-політичним, військово-технічним та іншими напрямками з відповідними органами іноземних держав і міжнародними організаціями, координує та контролює організацію і здійснення військового співробітництва.

На виконання вищевказаного завдання Міністерством оборони України затверджена Інструкція про здійснення міжнародного співробітництва Міністерством оборони України та Збройними Силами України [19]. Ця Інструкція визначає механізм організації та здійснення міжнародного співробітництва Міністерством оборони України, Збройними Силами України та Державною спеціальною службою транспорту з відповідними органами іноземних держав

і міжнародними організаціями за військово-політичним, військово-технічним, військовим та іншими напрямками.

Міжнародне співробітництво – складова зовнішніх відносин України, які здійснюються в рамках реалізації державної політики для забезпечення національних інтересів у зовнішньополітичній сфері, сфері оборони та війсьній сфері згідно із законодавством України та нормами міжнародного права.

Міжнародне співробітництво в системі Міністерства оборони України здійснюється за такими основними напрямками: військово-політичним, військово-технічним, військовим.

Військово-технічне співробітництво є складовою зовнішньополітичної та зовнішньоекономічної діяльності держави і спрямоване на захист національних інтересів у військово-технічній та економічній сферах, оснащення Збройних Сил сучасним озброєнням, військовою та спеціальною технікою, іншими товарами військового призначення та подвійного використання, підвищення експортного, науково-технічного і технологічного потенціалу оборонно-промислового комплексу та національної економіки України [19].

Основні завдання військово-технічного співробітництва:

– поглиблення оборонно-промислового та військово-технічного співробітництва з іншими державами, насамперед державами-членами НАТО, ЄС;

– сприяння зняттю обмежень у сфері військово-технічного співробітництва Міноборони та Збройних Сил з іншими державами;

– забезпечення рівноправного взаємовигідного співробітництва у військово-технічній сфері з усіма заінтересованими державами-партнерами;

– проведення переговорів з представниками іноземних держав, укладення міжнародних договорів у військово-технічній сфері та зовнішньоекономічних договорів (контрактів) щодо закупівлі озброєння та військової техніки за імпортом [19].

Департамент військово-технічної політики, розвитку озброєння та військової техніки Міністерства оборони України – структурний підрозділ апарату Міноборони, що є

відповідальним за організацію та координацію військово-технічного співробітництва [20].

Департамент військово-технічної політики, розвитку озброєння та військової техніки Міністерства оборони України виконує завдання із забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері військово-технічної політики, спрямованої на розвиток озброєння, військової та спеціальної техніки у мирний час та особливий період, а також завдань і функцій, покладених на Міністерство оборони України, щодо організації науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт з розроблення (модернізації) озброєння та військової техніки, здійснення закупівлі озброєння та військової техніки, військово-технічного співробітництва з іноземними державами, міжнародними організаціями в інтересах оснащення Збройних Сил України сучасними зразками озброєння і військової техніки та іншими товарами військового призначення, реалізації повноважень Міністерства оборони України у сфері державного експортного контролю та безпеки оборонних технологій [20].

Також компетенцією у сфері ВТС у Збройних Силах України наділений Генеральний штаб Збройних Сил України. Відповідно до положення, яке затверджено Указом Президента України від 30 січня 2019 р. № 23/2019, Генеральний штаб Збройних Сил України здійснює в межах компетенції міжнародне військово-технічне співробітництво зі збройними силами інших держав, бере участь у міжнародному співробітництві за воєнно-політичним та військово-технічним напрямками [21].

– Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України, положення про яке затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 7 вересня 2020 р. № 819 [22]. Вказане міністерство є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну промислову політику, державну військово-промислову політику, державну політику у сфері державного оборонного замовлення, у сфері оборонно-промислового комплексу, у літакобудівній галузі та забезпечує формування і реалізацію державної політики у сфері космічної діяльності (далі – стратегічні галузі промисловості).

Основними завданнями Міністерства з питань стратегічних галузей промисловості України у сфері ВТС є:

1) участь у межах повноважень у забезпеченні формування та реалізації державної політики у сфері ВТС;

2) забезпечення у стратегічних галузях промисловості разом з іншими центральними органами виконавчої влади відповідно до закону та в межах повноважень розвитку міжнародного воєнно-економічного, військово-промислового та військово-технічного співробітництва, підготовки та укладення міжнародних договорів з цих питань, реалізації основ військово-технічної політики України, військово-технічного співробітництва з іноземними державами та розвитку оборонно-промислового комплексу.

Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України відповідно до покладених на нього завдань у сфері ВТС:

1) разом з Міністерством оборони України організує і координує діяльність центральних органів виконавчої влади у сфері військово-технічного співробітництва, подає Кабінетові Міністрів України погоджені в установленому порядку проекти законів, інших нормативно-правових актів у сфері військово-технічного співробітництва, міжнародних договорів України;

2) здійснює заходи щодо розвитку міжнародного військово-технічного співробітництва, підготовки та укладення міжнародних договорів з цих питань;

3) бере відповідно до законодавства участь у підготовці проектів міжнародних договорів України, готує пропозиції щодо укладення і денонсації таких договорів, забезпечує виконання зобов'язань України за міжнародними договорами та укладає міжнародні договори в межах повноважень Міністерства з питань стратегічних галузей промисловості України.

– Міністерство фінансів України, положення про яке затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 375 [23]. Міністерство фінансів України відповідно до покладених на нього завдань у сфері ВТС забезпечує міжнародне співробітництво та реалізацію зовнішньої політики у межах повноважень, передбачених законом; здійснює міжнародно-правове співробітництво.

До третього рівня системи центральних органів виконавчої влади належать державні служби, державні інспекції, державні агентства, незалежні регулятори та органи зі спеціальним статусом. Серед державних служб, які мають стосунок до ВТС, виокремлюємо такі органи державного управління:

– Державна служба експортного контролю України, положення про яку затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 31 березня 2015 р. № 159 [24]. Зазначена служба відповідно до покладених завдань у сфері ВТС здійснює міжнародне співробітництво з відповідними органами іноземних держав з питань експортного контролю, нерозповсюдження зброї масового знищення і засобів її доставки та обмеження передач звичайних видів озброєння; бере участь у роботі міжнародних організацій та органів міжнародних режимів експортного контролю, учасницею яких є Україна; міжурядових комісій з питань військово-технічного співробітництва.

– Державне космічне агентство України, положення про яке затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 14.05.2015 № 281 [25]. Основними завданнями Державного космічного агентства України є реалізація державної політики у сфері космічної діяльності.

Зазначене агентство відповідно до покладених на нього завдань здійснює міжнародне співробітництво та реалізацію зовнішньої політики в межах своєї компетенції у сфері космічної діяльності.

У рамках суб'єктів у сфері ВТС варто не оминати увагою державний концерн «Укроборонпром», хоч він і не є органом державної влади, але його роль і місце у ВТС вагомі [26]. Концерн утворений з метою забезпечення ефективного функціонування та управління суб'єктами господарювання державного сектору економіки, які провадять господарську діяльність у сфері розроблення, виготовлення, реалізації, ремонту, модернізації та утилізації озброєння, військової і спеціальної техніки та боєприпасів і беруть участь у військово-технічному співробітництві з іноземними державами.

Предметом діяльності концерну відповідно до покладених на нього завдань у сфері ВТС є участь у військово-технічному

співробітництві з нерезидентами шляхом інформаційного обміну, участі в підготовці та виконанні міжнародних договорів України, укладення зовнішньоекономічних договорів (контрактів), здійснення наукової, науково-технічної, науково-виробничої, навчальної та іншої кооперації з іноземними суб'єктами господарської діяльності; провадження діяльності з питань військово-технічного співробітництва, яка не суперечить законодавству України та нормам міжнародного права.

Висновки. Враховуючи викладене, можна дійти висновку, що в Україні існує сформована система органів державної влади України у сфері ВТС. Державні органи у сфері ВТС представлені в усіх гілках влади, зокрема законодавча влада – це Верховна Рада України, до компетенції якої належить закріплення засад здійснення ВТС. Виконавча влада представлена цілою системою органів виконавчої влади, які наділені компетенцією у сфері ВТС. На підставі здійсненого аналізу можна виділити такі рівні в системі центральних органів виконавчої влади у сфері ВТС, яка має:

I рівень – Кабінет Міністрів України;

II рівень – міністерства України (Міністерство оборони, Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості, Міністерство фінансів тощо);

III рівень – державні служби, державні інспекції, державні агентства, незалежні регулятори та органи зі спеціальним статусом (Державна служба експортного контролю, Державне космічне агентство).

У системі центральних органів виконавчої влади визначено головний орган у формуванні й забезпеченні реалізації державної політики у сфері ВТС. Наявність у системі центральних органів виконавчої влади головного органу у сфері ВТС, на нашу думку, дозволить чітко визначати державно-правову політику у вказаній сфері та створити сприятливі умови для забезпечення належної реалізації правовідносин, які виникають у сфері ВТС.

Список використаних джерел

1. Бегма В. М., Мокляк С. П., Толочний Ю. В. Офсетна практика в системі ВТС України як чинник забезпечення економічної безпеки держави. *Стратегічні пріоритети*. 2010. № 4 (17). С. 100–103.
2. Білетов В. І., Закалад М. А., Пивовар О. П., Ворона Т. О. Стратегія військово-технічного співробітництва Збройних Сил України в умовах їх євроінтеграції та переходу на євростандарти. *Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського*. 2014. № 3 (52). С. 122–126.
3. Джус О. А. Військово-технічне співробітництво як визначальний напрямок міжнародного військового партнерства. *Політичне життя*. 2018. № 1. С. 119–125.
4. Свергунов О. О. Стратегічне управління імпортою політикою у сфері військово-технічного співробітництва в умовах криз: світовий досвід та Україна. *Стратегічні пріоритети*. 2015. № 1 (34). С. 26–33.
5. Софронов О. О. Військово-технічне співробітництво в системі забезпечення національної безпеки України. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2011. Вип. 95. Ч. 1. С. 23–25.
6. Терлецький Р. М. Правові аспекти регулювання військово-технічного співробітництва України з іноземними державами. *Юридична наука*. 2013. № 7. С. 111–117.
7. Фанін І. С. Військово-технічне співробітництво України в процесі розвитку євроатлантичної інтеграції: безпековий вимір : автореф. дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2010. 22 с.
8. Ханін І. Г. Співробітництво з міжнародними організаціями як чинник розвитку військово-промислового комплексу України. *Ефективна економіка*. 2015. № 2. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4456> (дата звернення: 01.04.2024).
9. Шевцов А. І., Гриненко О. В. Міжнародне військово-технічне співробітництво у сфері виробництва ОБТ як засіб забезпечення розвитку ОПК: уроки для України. *Стратегічні пріоритети*. 2010. № 1 (14). С. 117–122.
10. Шемаєв В. М. Інформаційне супроводження військово-технічного співробітництва України з іноземними державами як інструмент забезпечення економічної безпеки держави. *Економіка і організація управління*. 2014. № 3–4 (19–20). С. 288–292.
11. Стратегія розвитку оборонно-промислового комплексу України : Указ Президента України від 20 серпня 2021 року

№ 372/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/372/2021#Text> (дата звернення: 01.04.2024).

12. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

13. Положення про Міжвідомчу комісію з політики військово-технічного співробітництва та експортного контролю: Указ Президента України від 05.03.2007 р. № 180/2007. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/180/2007#Text> (дата звернення: 01.04.2024).

14. Про Комітет з політики військово-технічного співробітництва та експортного контролю при Президентові України: рішення Ради національної безпеки і оборони України від 17.11.2006 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0009525-06#Text> (дата звернення: 01.04.2024).

15. Про персональний склад Міжвідомчої комісії з політики військово-технічного співробітництва та експортного контролю: Указ Президента України від 07.11.2023 р. № 740/2023. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/7402023-48817> (дата звернення: 01.04.2024).

16. Скакун О. Ф. Теорія права і держави: підручник. Київ: Алерта, 2017. 528 с.

17. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 р. № 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text> (дата звернення: 01.04.2024).

18. Положення про Міністерство оборони України: постанова Кабінету Міністрів України від 26.11.2014 р. № 671. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.04.2024).

19. Інструкція про здійснення міжнародного співробітництва Міністерством оборони України та Збройними Силами України: наказ Міністерства оборони України від 23.07.2021 р. № 218. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0218322-21#Text> (дата звернення: 01.04.2024).

20. Про затвердження Положення про Департамент військово-технічної політики, розвитку озброєння та військової техніки Міністерства оборони України: наказ Міністерства оборони України від 05.06.2019 р. № 281. URL: https://www.mil.gov.ua/content/mou_orders/281_2019.PDF (дата звернення: 01.04.2024).

21. Про Положення про Генеральний штаб Збройних Сил України: Указ Президента України від 30.01.2019 р. № 23/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/23/2019#Text> (дата звернення: 01.04.2024).

22. Деякі питання Міністерства з питань стратегічних галузей промисловості України: постанова Кабінету Міністрів України від 07.09.2020 р. № 819. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/819-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.04.2024).

23. Про затвердження Положення про Міністерство фінансів України : постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 р. № 375. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.04.2024).

24. Про затвердження Положення про Державну службу експортного контролю України : постанова Кабінету Міністрів України від 31.03.2015 р. № 159. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/159-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.04.2024).

25. Про затвердження Положення про Державне космічне агентство України : постанова Кабінету Міністрів України від 14.05.2015 р. № 281. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/281-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.04.2024).

26. Деякі питання Державного концерну «Укроборонпром» : постанова Кабінету Міністрів України від 31.08.2011 р. № 993. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993-2011-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.04.2024).

Petkov S.,

Doctor of Law, Professor,
Professor of the Department of Social Work in the Troops (Forces),
Military Institute of Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Kyiv, Ukraine
ORCID: 0000-0003-4160-767X;

Karelin V.,

Doctor of Law, Associate Professor,
Professor of the Department of Military Law,
Military Institute of Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Kyiv, Ukraine
ORCID: 0000-0002-6271-2447;

Chepkova K.,

PHD in Law,
Associate Professor of the Department of Military Law,
Military Institute of Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Kyiv, Ukraine
ORCID: 0000-0002-5219-093X

PUBLIC AUTHORITIES AS SUBJECTS OF MILITARY-TECHNICAL COOPERATION

The article analyzes the issues of competence of public authorities as subjects of legal relations in the field of military-technical cooperation. Based on the functional division of state power, the structure of state authorities in the field of

military-technical cooperation is considered. It is stated that the only legislative body in Ukraine is the Parliament, the Verkhovna Rada of Ukraine. The relevant government bodies, primarily the Cabinet of Ministers of Ukraine, represent the executive branch of government. Based on the functional approach, the author proposes a three-tier system of central executive bodies in the field of military-technical cooperation, which includes: Level I - the Cabinet of Ministers of Ukraine; Level II – ministries of Ukraine (Ministry of Defense, Ministry of Strategic Industries, Ministry of Finance);

Level III – state services, state inspections, state agencies, independent regulators and bodies with special status (State Export Control Service, State Space Agency).

It was noted that an advisory body should be established with the competence to deal with military-technical cooperation, namely: The Interagency Commission on Military-Technical Cooperation and Export Control Policy, which is an advisory body to the President of Ukraine.

Key words: *military-technical cooperation, international cooperation, subjects of legal relations, public authorities, military-industrial complex.*

References

1. Behma, V. M., Mokliak, S. P., Tolochnyi, Yu. V. (2010), "Offset practice in the system of military-technical cooperation of Ukraine as a factor in ensuring the economic security of the state", *Strategic Priorities*, No. 4 (17), pp. 100–103.

2. Biletov, V. I., Zakalad, M. A., Pyvovar, O. P., Vorona, T. O. (2014), "Strategy of military-technical cooperation of the Armed Forces of Ukraine in terms of their European integration and transition to Eurostandards", *Collection of the scientific papers of the Center for Military and Strategic Studies of the National Defence University of Ukraine named after Ivan Chernyakhovsky*, No. 3(52), pp. 122–126.

3. Dzhus, O. A. (2018), "Military-technical cooperation as a defining direction of international military partnership", *Politycal Life*, No. 1, pp. 119–125.

4. Sverhunov, O. O. (2015), "Strategic management of import policy in the field of military-technical cooperation in crisis conditions: world experience and Ukraine", *Strategic priorities*, No. 1 (34), pp. 26–33.

5. Sofronov, O. O. (2010), "Military-technical cooperation in the system of ensuring national security of Ukraine", *Actual Problems of International Relations*, Iss. 95, part 1, pp. 23–25.

6. Terletskyi, R. M. (2013), "Legal aspects of regulation of military-technical cooperation of Ukraine with foreign countries", *Juridical Science*, No. 7, pp. 111–117.

7. Fanin, I. S. (2010), *Military-technical cooperation of Ukraine in the process of development of Euro-Atlantic integration: security dimension*, abstract of the dissertation of the candidate of political sciences, Kyiv.

8. Khanin, I. H. (2015), "Cooperation with international organizations as a factor of development of military-industrial complex in Ukraine", *Efficient economy*, No. 2, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4456> (accessed 01 April 2024).

9. Shevtsov, A. I., Hrynenko, O. V. (2010), "International military-technical cooperation in the field of anti-aircraft production as a means of ensuring the development of the defense industry: lessons for Ukraine", *Strategic priorities*, No. 1 (14), pp. 117–122.

10. Shemaiev, V. M. (2014), Information support of Ukraine's military-technical cooperation with foreign countries as a tool for ensuring the economic security of the state, *Economics and management organization*, No. 3–4 (19–20), pp. 288–292.

11. Ukraine (2021), *Strategy for the development of the defense-industrial complex of Ukraine*: Decree of the President of Ukraine, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/372/2021#Text> (accessed 01.04.2024).

12. Ukraine (1996), *Constitution of Ukraine*: Law of Ukraine, Verkhovna Rada of Ukraine, Kyiv.

13. Ukraine (2007), *Regulations on the Interdepartmental Commission on the Policy of Military-Technical Cooperation and Export Control*: Decree of the President of Ukraine, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/180/2007#Text> (accessed 01.04.2024).

14. Ukraine (2006), *About the Committee on the policy of military-technical cooperation and export control under the President of Ukraine*: decision of the National Security and Defense Council of Ukraine, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0009525-06#Text> (accessed 01.04.2024).

15. Ukraine (2023), *About the personnel of the Interdepartmental Commission on the policy of military-technical cooperation and export control*: Decree of the President of Ukraine, available at: <https://www.president.gov.ua/documents/7402023-48817> (accessed 01.04.2024).

16. Skakun, O. F. (2017), *Theory of Law and State*, textbook, Alerta, Kyiv.

17. Ukraine (2014), *About the Cabinet of Ministers of Ukraine*: Law of Ukraine, Verkhovna Rada of Ukraine, Kyiv, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text> (accessed 01.04.2024).

18. Ukraine (2014), *Regulations on the Ministry of Defense of Ukraine*: resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671-2014-%D0%BF#Text> (accessed 01.04.2024).

19. Ukraine (2021), *Instructions on the implementation of international cooperation by the Ministry of Defense of Ukraine and the Armed Forces of Ukraine*: order of the Ministry of Defense of Ukraine,

available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0218322-21#Text> (accessed 01.04.2024).

20. Ukraine (2019), *On the approval of the Regulation on the Department of Military-Technical Policy, Development of Weapons and Military Equipment of the Ministry of Defense of Ukraine* : order of the Ministry of Defense of Ukraine, available at: https://www.mil.gov.ua/content/mou_orders/281_2019.PDF (accessed 01.04.2024).

21. Ukraine (2019), *On the Regulations on the General Staff of the Armed Forces of Ukraine* : Decree of the President of Ukraine, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/23/2019#Text> (accessed 01.04.2024).

22. Ukraine (2020), *Some issues of the Ministry of Strategic Industries of Ukraine* : resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/819-2020-%D0%BF#Text> (accessed 01.04.2024).

23. Ukraine (2014), *On the approval of the Regulation on the Ministry of Finance of Ukraine* : resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-%D0%BF#Text> (accessed 01.04.2024).

24. Ukraine (2015), *On the approval of the Regulation on the State Export Control Service of Ukraine* : resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/159-2015-%D0%BF#Text> (accessed 01.04.2024).

25. Ukraine (2015), *On the approval of the Regulation on the State Space Agency of Ukraine* : resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/281-2015-%D0%BF#Text> (accessed 01.04.2024).

26. Ukraine (2011), *Some issues of the State Concern "Ukroboronprom"*: resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993-2011-%D0%BF#Text> (accessed 01.04.2024).